

- DATUM: 14 augustus 2015
ONDERWERP: Reactie Pensioenfederatie op consultatie variabele pensioenuitkering
-

De Pensioenfederatie verwelkomt de mogelijkheid tot het geven van commentaar op het voorontwerp van Wet variabele pensioenuitkering. Door de combinatie van het moment – midden in de zomer(vakantie) van 2015 – en de korte reactietermijn van de consultatie is er te weinig tijd geweest om het wetsvoorstel met zijn fundamentele aanpassingen van de premie- en kapitaalovereenkomst voldoende te kunnen wegen in al zijn uitvoeringsconsequenties. De Pensioenfederatie heeft ervoor gekozen om in deze reactie de belangrijkste punten op te nemen (zonder volledig te willen zijn) en treedt graag de komende periode met het ministerie van SZW in overleg om de beoogde werking goed te doorgronden en de wetsteksten hier goed op te laten aansluiten.

Algemene indruk van het wetsvoorstel: positief...

De Pensioenfederatie juicht het toe dat staatssecretaris Klijnsma vaart maakt met de wetgeving die een variabele pensioenuitkering bij premie- en kapitaalovereenkomsten mogelijk maakt. Deze wetgeving komt tegemoet aan een dringende noodzaak de bestaande premie- en kapitaalovereenkomst te verbeteren. Zeker in tijden van lage rentestanden of (in geval van premieovereenkomsten) tegenvallende beleggingsresultaten kunnen de uitkeringen bij deze overeenkomsten sterk tegenvallen omdat er nu geen mogelijkheden zijn voor doorbeleggen na ingang pensioendatum, het delen van risico's met anderen of het spreiden van de tegenvaller in de tijd. De Pensioenfederatie vindt het belangrijk dat de voorgenomen wetgeving op 1 juli 2016 in werking kan treden. Urgentie blijkt ook uit de herleving van de tijdelijke regeling Pensioenknip waartoe in afwachting van deze nieuwe wetgeving is besloten.

De nieuwe wetgeving is aangekondigd in de hoofdlijnennota “optimalisering wettelijk kader voor premieovereenkomsten” van 19 december 2014. In deze nota zijn de randvoorwaarden beschreven waarbinnen de aanpassingen van de premie- en de kapitaalovereenkomst moeten blijven. De kern van die set randvoorwaarden is dat de wezenskenmerken (zoals heldere eigendomsrechten) van een premie- en kapitaalovereenkomst niet worden aangetast. In het voorontwerp van wet is daarom ook slechts sprake van een

minimale aanpassing van de definitie van de beide soorten overeenkomsten. Tegelijkertijd wordt er met het introduceren van een variabele uitkering bij premie- en kapitaalovereenkomsten een belangrijke stap gezet die een bijdrage is aan het mogelijk maken van nieuwe innovatieve pensioenovereenkomsten.

...maar nog geen structurele oplossing

De Pensioenfederatie wijst er op dat dit voorontwerp van wet zich uitdrukkelijk beperkt tot de premie- en kapitaalovereenkomsten. Met de totstandkoming van het nieuwe FTK per 1 januari 2015 is de regelgeving voor de uitkeringsovereenkomsten grondig gewijzigd. Het is van groot belang dat nu voortvarend stappen worden gezet gericht op het introduceren van nieuwe soorten pensioenovereenkomsten naast de bestaande pensioenovereenkomsten. In de visie van de Pensioenfederatie "Verandering maakt sterker" van 17 april 2015 geven we aan dat er dringend behoefte is aan een nieuw soort pensioenovereenkomst naast de premie-, kapitaal- en de uitkeringsovereenkomst. Het voorliggende voorontwerp van wet biedt geen zicht op de door de Pensioenfederatie gewenste innovatieve pensioenovereenkomst. Het is verheugend dat de staatssecretaris in haar brief van 6 juli 2015 inzake de Hoofdlijnen van een toekomstbestendig pensioenstelsel schrijft dat onder andere de mogelijkheden van persoonlijke pensioenvermogensopbouw met collectieve risicodeling verkend gaan worden. In de nota van 6 juli 2015 kondigt de staatssecretaris op dit punt een werkprogramma aan. Wij zijn van mening dat in dit werkprogramma ook de verkenning naar een vereenvoudigde fiscale behandeling van pensioen van meet af aan als een volwaardig hoofdstuk moet worden meegenomen.

Onze inzet is dat de uitwerking hiervan sociale partners en beroepsbeoefenaren werkelijk in staat zal stellen tot modernisering en innovatie van pensioenovereenkomsten. Duidelijk is dat daarbij regelmatig buiten de huidige wettelijke kaders zal moeten worden gedacht. Daarbij willen we benadrukken dat het in een nieuwe pensioenovereenkomst mogelijk moet zijn te komen tot een bredere basis voor risicodeling en het mogelijk moet zijn schokken langer in de tijd uit te smeren.

Het nu voorliggende voorontwerp van wet mag geen enkele belemmering vormen voor de uitwerking van die nieuwe pensioenovereenkomsten.

Noch hetgeen nu voor de uitkeringsovereenkomsten is geregeld noch hetgeen nu voor de premie- en kapitaalovereenkomsten wordt geregeld, kan automatisch één op één worden vertaald naar de nog te ontwerpen nieuwe vorm van pensioenovereenkomsten.

Onze reactie op het consultatiedocument is als volgt opgebouwd. We geven eerst aan over welke punten we tevreden zijn. Vervolgens benoemen we een aantal onderwerpen die wat ons betreft bijzondere aandacht behoeven en op onderdelen heroverweging vergen. Tot slot is er een overzicht opgenomen van een aantal technische vragen en vragen om verduidelijking.

Punten die wij in het bijzonder verwelkomen

Totstandkoming en vormgeving varianten in goed overleg

Het voorliggende voorontwerp van wet is mede het resultaat van het intensieve overleg dat gedurende een deel van 2014 heeft plaatsgevonden tussen de ministeries van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en Financiën met de pensioen- en verzekeringssector, sociale partners en toezichthouders DNB en AFM. Dit overleg is geslaagd in zijn opzet om oplossingen te vinden voor tekortkomingen in premieovereenkomsten. De onderzoeken door Lane Clark en Peacock Netherlands en Ortec Finance zijn daarbij uiterst behulpzaam geweest.

Extra aandacht voor communicatie passend

Het is een goede zaak dat de nieuwe wetgeving de communicatie over risico's bij premie- en kapitaalovereenkomsten aanscherpt. De nieuwe wetgeving is consistent met de recent ingevoerde nieuwe wetgeving over pensioencommunicatie waarbij goede uitleg van en communicatie over risico's een van de essentialia is. De deelnemer krijgt het perspectief op een mogelijk hogere pensioenuitkering. Dit komt tegemoet aan zorgen over onnodig suboptimale pensioenresultaten. Daar staat het risico tegenover dat pensioenresultaten, omdat er wordt doorbelegd na pensioendatum, kunnen tegenvallen. Dit risico komt voor rekening van deelnemers. In dat kader is het goed dat deelnemers extra begeleid worden bij de keuzes die zij kunnen maken en ook expliciet uitgelegd krijgen dat zij ook kunnen kiezen voor de zekerheid van een vastgestelde uitkering die niet meer verandert.

Kans op beter nabestaandenpensioen

We verwelkomen de mogelijkheid dat ook voor het nabestaandenpensioen een variabele uitkering kan worden gekozen. Daar waar sprake is van de opbouw van nabestaandenpensioen, neemt nu ook de kans op een beter nabestaandenpensioen toe.

Netto pensioen terecht meegenomen

Goed is dat ook voor netto pensioen de variabele uitkering mogelijk wordt gemaakt. Wel zien wij graag dat de wetgeving pensioenuitvoerders op dit punt ruimte laat voor de invulling van het netto pensioenproduct. Die invulling hoeft niet noodzakelijkerwijs identiek te zijn aan die van het bruto pensioenproduct.

Pensioenuitvoerders kunnen hun opdracht beter uitvoeren

De nieuwe wetgeving biedt pensioenuitvoerders van premie- en kapitaalovereenkomsten kansen om tot betere pensioenresultaten voor deelnemers te komen en daarmee kansen om hun opdracht jegens deelnemers beter in te vullen. Door de introductie van de mogelijkheid tot doorbeleggen na pensioendatum, het delen van risico's met anderen, en het spreiden van tegenvallers in de tijd¹ neemt de kans op een hogere pensioenuitkering voor deelnemers toe.

Aandachtspunten

Verschillende projectierentes niet logisch en leidt tot ongewenste neveneffecten

In het voorontwerp van wet wordt de projectierente geïntroduceerd. De projectierente is de rekenrente die bepalend is voor de hoogte van het pensioen op de pensioendatum en de verwerking van de financiële mee- en tegenvallers. In het consultatiedocument wordt voor het collectief toedelingsmechanisme uitgegaan van een andere projectierente dan voor individuele toedeling. Bij individuele toedeling is de projectierente gebaseerd

---

¹ In de hoofdlijnennota en in het voorontwerp van wet is opgenomen dat de maximale spreidingsperiode 5 jaar is. De Pensioenfederatie vraagt zich af waarom niet voor een langere spreidingsperiode is gekozen. Uit het Ortec onderzoek van november 2014 blijkt dat de kans op korten en de omvang van de kortingen drie maal zo klein wordt als schokken over tien jaar mogen worden gespreid in plaat van over vijf jaar.

op de risicovrije rente met een toeslag op basis van het verwacht rendement². Voor een collectief toedelingsmechanisme wordt de projectierente gebaseerd op de risicovrije rente. Het argument hiervoor is dat zo ex-ante herverdelingseffecten tussen leeftijdsgroepen bij collectieve toedeling worden voorkomen. Bij de individuele variant mag dus op voorhand, binnen bepaalde voorwaarden, rekening worden gehouden met toekomstige rendementen op aandelen. Bij de collectieve variant mag dit niet.

Wij kunnen de argumentatie voor het hanteren van twee projectierentes niet volgen. De redenering voor het hanteren van de risicovrije rente als projectierente bij het collectief toedelingsmechanisme lijkt automatisch te worden verbonden aan het spreiden van schokken in de tijd en de daaraan verbonden herverdelingseffecten over generaties. Bij de spreidingsperiode worden echter dermate strikte voorwaarden gehanteerd (spreidingsperiode van maximaal vijf jaar, gesloten systeem, et cetera), dat de herverdelingseffecten tussen generaties naar verwachting zeer beperkt zullen zijn. Het voorstel tot het hanteren van twee projectierentes is ook verassend, omdat dit in de analyses van Ortec niet aan de orde is geweest.

Op basis van de huidige marktrente kan het verschil tussen de twee projectierentes oplopen tot ongeveer 2% punt. Dat kan initieel tot een 20 tot 30% hogere of lagere uitkering leiden. Met het hanteren van een ongunstige projectierente voor collectieve toedeling wordt de collectieve risicodeling sterk ontmoedigd zo niet onmogelijk gemaakt. Pensioenfondsen en sociale partners staan dan immers voor de schier onmogelijke opgave om aan hun deelnemers uit te leggen dat ze bij een individuele toedeling van de risico's – kort door de bocht gezegd bij de verzekeraar – weliswaar op het eerste gezicht een 20 tot 30% hogere uitkering kunnen krijgen, maar dat er aan het einde van de rit geen verschil is. Pensioenfondsen ontlenen hun bestaansrecht aan het organiseren van collectiviteit en het delen van risico's in die collectiviteit. Als er een lagere projectierente geldt voor collectieve toedeling dan bij individuele toedeling, is het voor fondsen onmogelijk om dit aan deelnemers uit te leggen en tot een regeling met een collectief toedelingsmechanisme te komen.

---

² De maximale projectierente is gebaseerd op het verwachte rendement dat hoort bij een beleggingsportefeuille die bestaat uit 35% aandelen en 65% risicovrij.

Concluderend is de Pensioenfederatie van mening dat er geen goede gronden zijn om met twee projectierentes te werken. Het hanteren van verschillende projectierentes genereert forse effecten die het doel van de introductie van de variabele uitkering bij premie- en kapitaalovereenkomsten schaden.

Daarnaast is het hanteren van twee verschillende projectierentes onvoldoende doordacht (welk effect heeft de introductie van verschillende projectierentes bijvoorbeeld op het gebruik van shoprecht dat voor pensioenfondsen wordt geïntroduceerd?) en maakt het de wetgeving onnodig complex.

Invulling lagere regelgeving

Het consultatiedocument laat nog veel ruimte voor nadere invulling van de wet in de lagere regelgeving. Het risico bestaat dat de nadere uitwerking van de lagere regelgeving de beoogde verbeteringen in de premie- en kapitaalovereenkomst op voorhand weer 'dichtzet'.

De nieuwe contractopties uit het consultatiedocument beogen deelnemers via doorbeleggen na de pensioendatum een beter pensioenresultaat te laten behalen. Aan de opties om het perspectief op een beter pensioenresultaat te behalen, kleeft ook het risico dat het pensioen juist lager uitvalt. Dit risico wordt in de regelgeving gemitigeerd via het delen van risico's, spreiding van mee- en tegenvallers, afstemming van het beleggingsbeleid op de risicohouding van de deelnemer en de goede werking van de prudent person-regel. De zorgplicht en toegesneden communicatie bereiden deelnemers voor op wat verwacht kan worden in verschillende scenario's en begeleiden deelnemers om de keuzemogelijkheden en de risico's te doorgronden.

Wij vinden dat de wetgever in de lagere regelgeving zo ver mogelijk weg zal moeten blijven van aanvullende normen of rekenregels die het perspectief op een beter beleggingsresultaat alsnog in de weg kunnen komen te staan. Wij zien graag dat de lagere regelgeving het behalen van het doel om de deelnemer een verantwoord perspectief te bieden op een hogere verwachte pensioenuitkering, ondersteunt. Pensioenuitvoerders moeten hiervoor voldoende ruimte krijgen in hun beleggingsbeleid.

Uit het consultatiedocument volgt dat de prudent person-regel en de zorgplicht een zwaarder gewicht krijgen. Zo zal in de lagere regelgeving de prudent person regel worden verduidelijkt en nader worden ingevuld ten aanzien van de opbouw- en uitkeringsfase voor premie- en kapitaalovereenkomsten. Waar we voor moeten waken, is dat de prudent person-regel steeds meer naar een kwantitatieve invulling gaat.

Een voorbeeld van in onze ogen onnodige en zelfs belemmerende lagere regelgeving, is de aankondiging in de memorie van toelichting dat voor alle premieregelingen het lifecycle beginsel zal worden voorgeschreven, dus ook voor premieovereenkomsten zonder beleggingsvrijheid.

Het voorschrift van een lifecycle kan op gespannen voet staan met bestaande (vrijwillige) producten die gebaseerd zijn op de uniforme beleggingsmix van de basisregeling.

Kortom, voorkomen moet worden dat er straks vooral afvinklijstjes worden gehanteerd aan de hand waarvan de toezichthouder tot een oordeel komt over het gehanteerde beleggingsbeleid en zich niet meer bekommert om de specifieke karakteristieken van het fonds of de pensioenregeling en de achterliggende beweegredenen voor het gekozen beleggingsbeleid.

Communicatie

De Pensioenfederatie vindt het goed dat in het voorontwerp van wet aangesloten wordt op de communicatievoorschriften van de Wet pensioencommunicatie. Het is immers belangrijk dat deelnemers inzicht hebben in de keuzes die zij kunnen maken en de gevolgen van die keuzes kunnen overzien. Daarnaast is het belangrijk dat zij inzicht hebben in hoe zij zelf de uitkomsten van die keuzes kunnen beïnvloeden en wanneer zij de betreffende keuzes moeten maken.

In het voorontwerp van wet zitten vele (nieuwe) keuzemomenten voor de deelnemer. Omdat het maken van keuzes voor deelnemers complex is, vindt de Pensioenfederatie het belangrijk dat pensioenfondsen hun deelnemers in een vroeg stadium beginnen te informeren over deze keuzes. In het voorontwerp is het alleen niet altijd duidelijk wanneer welke keuze aan de deelnemer moet worden aangeboden en hoe vaak de deelnemer mag terugkomen op de gemaakte keuze. Zo is het ons nu bijvoorbeeld nog niet duidelijk op welk moment de deelnemer precies moet kiezen voor een

variabele of een vaste uitkering. De Pensioenfederatie vindt het zeer belangrijk dat dit duidelijk geformuleerd wordt. Deze duidelijkheid is niet alleen van belang voor de communicatie, maar ook voor het te voeren beleggings- en risicobeleid van het fonds en de inrichting van de administratie.

Communiceren in bedragen aan de hand van scenario's

De Wet pensioencommunicatie schrijft voor dat deelnemers op persoonlijk niveau inzicht moet krijgen in het toekomstig pensioeninkomen, de koopkracht ervan en de risico's.

Het te bereiken pensioen moet, aan de hand van nog vast te stellen rekenregels, worden weergegeven in drie reële bedragen. Gebaseerd op het te verwachten scenario en een goed en een slecht weer scenario (art. 7b. Rekenregels).

In de Wet pensioencommunicatie is opgenomen dat het Pensioenregister inzicht moet geven in de hoogte van het te bereiken pensioen. Doordat pensioenuitvoerders allemaal dezelfde rekenregels dienen te hanteren, kunnen de uitkomsten van de verschillende regelingen worden opgeteld in het Pensioenregister (art. 9e).

In de werkgroep Pensioencommunicatie van SZW die adviseerde over de onlangs door de Eerste Kamer geaccordeerde Wet pensioencommunicatie zijn enkele onderzoeken gedaan naar een aanpak van de communicatie over koopkracht en risico's (zie blz. 9, par. 8 van de memorie van toelichting van het wetsvoorstel Pensioencommunicatie). De onderzoeken hebben geen pasklare uitkomsten opgeleverd maar wél het inzicht dat communiceren over toekomstige onzekerheid uitermate complex is. In de onderzoeken komt naar voren dat deelnemers sceptisch staan ten opzichte van cijfermatige, lange termijn prognoses. Bovendien staan de wensen van de deelnemer over zijn pensioen haaks op de 'pensioenrealiteit'. De deelnemer is risicomijdend en wil zekerheid. Die zekerheid kan niet worden gegeven; dat geldt voor de uitkeringsovereenkomst en straks dus ook voor de variabele uitkering bij de premie- en de kapitaalovereenkomst. Vanuit de (neuro) wetenschap weten we dat het communiceren van risico's en onzekerheden kan leiden tot verminderde interesse. Het is dan ook van groot belang dat de communicatie over koopkracht en risico's zeer doordacht gebeurt.

In de memorie van toelichting van het voorontwerp van wet wordt, geheel in lijn met de Wet pensioencommunicatie, aangegeven dat de staatssecretaris

voornemens is om in lagere regelgeving scenario's van het te bereiken pensioen voor te schrijven. Via drie bedragen, gebaseerd op een optimistisch, verwacht en pessimistisch scenario krijgen de deelnemers inzicht in de koopkracht en risico's van hun toekomstig pensioeninkomen. Een uniforme rekenmethodiek om tot de uitkomsten van deze scenario's te komen wordt vastgelegd in lagere regelgeving en zal vanaf 2017 verplicht zijn.

Vanuit de pensioensector is steeds aangegeven dat er grote aarzelingen zijn bij de effectiviteit van het communiceren van bedragen in scenario's. De eerder genoemde onderzoeken sterken ons in deze opvatting. Zeker voor de jongere deelnemers zal het communiceren in bedragen eerder voor verwarring dan voor duidelijkheid zorgen. Daarom wil de Pensioenfederatie het initiatief nemen om tot de ontwikkeling van een effectieve communicatie-aanpak over koopkracht en risico's te komen. Het is de bedoeling in het voorjaar 2016 een concreet voorstel klaar te hebben.

Zorgplicht beter uitwerken

Meer keuzes voor de deelnemers, die bovendien complex zijn, verlangen van pensioenfondsen dat zij optimaal communiceren. Uitbreiding van de zorgplicht vindt de Pensioenfederatie daarom een goede zaak. Maar de zorgplicht is in de voorgestelde wetgeving nog niet helder uitgewerkt. Het is niet duidelijk wat er precies van een pensioenfonds verwacht wordt. Dat is een risico. De keuze die een deelnemer zal moeten maken tussen een vastgestelde of een variabele uitkering is ingewikkeld. De keuze kan voor- of nadelig uitpakken. Het is niet wenselijk dat de aard van de informatie de reden is dat mensen de keuze die ze moeten maken slecht doorgronden. Als dan de resultaten tegenvallen, tast dit het vertrouwen in pensioenfondsen aan. Het is dus wenselijk dat er in overleg met het pensioenveld nadere duiding van de zorgplicht bij de variabele uitkering wordt gegeven, zodat pensioenfondsen hun deelnemers optimaal kunnen informeren.

Complexiteit en kosten

De toenemende complexiteit van pensioen is een belangrijk aandachtspunt. De complexiteit staat op gespannen voet met vertrouwen in de pensioensector. Met dit voorontwerp van wet wordt de premie- en de kapitaalovereenkomst er in ieder geval niet eenvoudiger op. Zaken als projectierente, collectief toedelingsmechanisme, toedelingskring en het

spreiden van de aanpassing zijn allemaal van invloed op de jaarlijkse aanpassing van de uitkering en maken het uitleggen aan de deelnemer waarom de uitkering wordt aangepast er niet eenvoudiger op. Daarnaast heeft de deelnemer nog te maken met zaken als keuzes (waaronder shoprecht) en onzekerheid. De Pensioenfederatie is graag bereid in de vervolgfase mee te denken over de mogelijkheden om de complexiteit te verminderen.

De toename van de complexiteit noodzaakt tot een uitbreiding van de zorgplicht en tot intensivering van de communicatie. Het is evident dat de uitvoeringskosten als gevolg van de toegenomen complexiteit stevig zullen stijgen.

Technische vragen en vragen om verduidelijking

Hieronder volgt een opsomming van een aantal punten die naar onze mening nadere toelichting behoeven. Deze lijst is niet limitatief. Een deel van onze achterban heeft een bijzondere belangstelling voor dit voorontwerp van wet. Wij vragen daarom specifiek aandacht voor de opmerkingen en vragen die deze fondsen aandragen in hun reactie op de consultatie.

Risicodragende uitkering en variabele uitkering

Soms wordt in de voorgestelde wetgeving gesproken van een risicodragende uitkering en soms van een variabele uitkering. Bedoelt de wetgever met deze twee begrippen hetzelfde? Als dit het geval is, bevelen wij aan te kiezen voor één van de twee benamingen. Als er verschil in betekenis is, vernemen wij graag wat dit verschil inhoudt.

Netto pensioen – Aanpassing art. 41 besluit uitvoering PW nodig

Zoals al opgemerkt vinden wij het een goede zaak dat het wetsvoorstel van toepassing wordt op de netto pensioenregelingen. Dit betekent ons inziens dat de voorwaarden van artikel 41 Besluit uitvoering Pensioenwet hierop moeten worden aangepast omdat daarbij geen rekening is gehouden met de mogelijkheid van variabele uitkeringen. Met name wat voor netto pensioen geregeld is met betrekking tot inkoop van aanspraken in de basisregeling en het te voeren toeslagbeleid vragen daarbij bijzondere aandacht.

Netto pensioen – Tussentijds vertrek bij pensioenuitvoerder

Wanneer deelnemers aan een vrijwillige netto pensioenregeling tijdens hun werkzame leven van pensioenuitvoerder wisselen, zijn zij verplicht om op dat moment hun opgebouwde pensioen om te zetten in aanspraken. Hierdoor krijgen óók deze deelnemers te maken met de actuele rentestand op één bepaald moment. Het is wenselijk dat deze deelnemers ook de mogelijkheid wordt geboden om door te beleggen, in plaats van gedwongen te worden tegen een mogelijk ongunstige rente in te kopen.

Netto pensioen – Voorwaardelijke toeslagverlening

Wat bedoelt de wetgever op pagina 19 en 20 in de memorie van toelichting als hij stelt: “Het netto pensioen, ook indien dat als een risicodragende uitkering wordt uitgevoerd, moet altijd beschikken over een vorm van voorwaardelijke toeslagverlening.”? Toeslagverlening is bij een variabele uitkering toch niet aan de orde?

Volatiliteit uitkering

De spreidingsperiode om de volatiliteit van de pensioenuitkering in beide varianten te beperken, bedraagt maximaal vijf jaar. Dit impliceert dat de spreidingsperiode ook korter mag zijn. Wij gaan ervan uit dat het de beleidsvrijheid van de pensioenuitvoerder is om de spreidingsperiode binnen het wettelijk kader te bepalen. Klopt dit?

Levensverwachting en sterfteresultaten

Een wettelijke definiëring van “ontwikkelingen van de levensverwachting” en “behaalde sterfteresultaten” lijken ons nodig want er kunnen hierover diverse beelden ontstaan.

Default beleggingsmix

Alleen in de memorie van toelichting komt naar voren dat er een goede default beleggingsmix moet zijn voor deelnemers die geen keuzes kunnen of willen maken. Wij lezen dat dit zal terugkomen in lagere regelgeving. Naar onze mening hoort dit punt echter ook in de Pensioenwet zelf een plaats te krijgen.

Citeertitel van het voorontwerp van wet

Met de citeertitel van het voorontwerp van wet – Wet variabele pensioenuitkering – lijkt het alsof er voor het eerst variabele pensioenuitkeringen worden

geïntroduceerd. Bij uitkeringsovereenkomsten is er echter al sprake van 'variabele uitkeringen'. Als bij pensioenfondsen de beleggingsresultaten tegenvallen, gaat dat ten laste van het eigen vermogen, daalt de dekkingsgraad en wordt ingeteerd op de indexatiecapaciteit. En als de resultaten echt tegenzitten, kan het zelfs voorkomen dat er gekort wordt op de pensioenaanspraken en -uitkeringen. En als er gekort moet worden, is het toegestaan om de kortingen te spreiden in de tijd. Voor uitkeringsovereenkomsten is dit dus niets nieuws. Het lijkt ons daarom passender om de titel van de wet aan te passen naar 'Wet variabele pensioenuitkering voor premie- en kapitaalovereenkomsten'.

Definities Pensioenwet

Er wordt een aantal definities toegevoegd aan artikel 1, PW.

- Waarom wordt alleen de term 'collectief toedelingsmechanisme' toegevoegd aan de definitielijst? Er is toch ook sprake van een toedelingsmechanisme als je als individu voor een variabele uitkering kiest (=individuele toedeling)?
- In de definitie van partnerpensioen wordt een 'geldelijke, vastgestelde uitkering' vervangen door: een geldelijke uitkering, die vastgesteld of variabel is.' Waarom wordt de definitie van het wezenpensioen hier niet op aangepast?
- Ook de term 'risicovrije rente' wordt toegevoegd aan de definities in art. 1 PW. Het lijkt logischer om in plaats van 'risicovrije rente' de term 'projectierente' toe te voegen aan de definitielijst. Indien daarnaast óók de term 'risicovrije rente' wordt opgenomen in de definitielijst, heeft dit rechtstreeks betrekking op de uitkeringsovereenkomsten en gaat dit verder dan de beoogde reikwijdte van deze wetgeving.

Geleidelijke toetreding tot collectief

Wij vragen aandacht voor de in artikel 63a lid 4 genoemde *tijdsevenredige* toetreding tot het collectief toedelingsmechanisme. De methode die wordt omschreven is ons niet geheel duidelijk en lijkt daarnaast lastig uitvoerbaar. Wij vragen de wetgever om in het vervolgtraject deze methodiek met de pensioensector nader uit te werken om tot een werkbare en duidelijke systematiek te komen.

Individuele DC regeling wordt fiscaal getoetst op premie en op uitkering

Een individuele DC regeling wordt fiscaal getoetst op zowel de premie als de uitkering. Dit is vanuit de deelnemer geredeneerd niet eerlijk. De deelnemer draagt het volledige risico dat hij of zij in economische slechte tijden een relatief laag pensioen krijgt. Indien de deelnemer ook de vruchten kan plukken van economische goede tijden, zou dit ook eerlijk zijn. In goede tijden wordt het pensioen van deelnemers echter fiscaal afgetopt. Behalve dat positieve en negatieve schokken voor de deelnemer dus niet symmetrisch worden toegekend is de fiscale toetsing op de uitkering in een individuele DC regeling ook nog eens uiterst complex.

Pensioenknip en overgang naar variabele pensioenuitkering

In het algemene deel van de memorie van toelichting wordt de suggestie gewekt dat pensioengerechtigden die tot 1 januari 2017 gebruikmaken van de hier genoemde regeling Pensioenknip, ook gebruik kunnen maken van de mogelijkheid een variabele pensioenuitkering aan te kopen. Dat zal ongetwijfeld ook de bedoeling zijn, maar in de voorgestelde opzet van de wet lijkt dit niet mogelijk. Volgens artikel 10a lid 2 kan dit namelijk alleen als de pensioenovereenkomst er in voorziet dat het kapitaal wordt gebruikt voor een variabele uitkering. In deze gevallen kan dat nooit aan de orde zijn, want geen enkele pensioenovereenkomst voorziet daar nu in.

Overgangswetgeving

Bij de invoering van de Wet variabele pensioenuitkering zijn 'overgangsvragen' te voorzien. Zowel voor de uitvoering als voor de communicatie naar de deelnemers zullen pensioenuitvoerders voor een forse uitdaging komen te staan. Het zou goed zijn als de wetgever in overleg met de pensioensector zou willen vaststellen wat de vragen zijn bij de overgang naar de nieuwe wetgeving voor premie- en kapitaalovereenkomsten en wat mogelijke oplossingen voor deze overgangsvraagstukken zijn. De Pensioenfederatie verneemt graag van de wetgever hoe kan worden omgegaan met dit soort overgangsprikelen.

Openbaarmaking inbreng

De Pensioenfederatie heeft geen bezwaar tegen openbaarmaking van deze inbreng.

Contactpersoon

Voor meer informatie met betrekking tot de reactie op deze consultatie kunt u contact opnemen met Lies van Rijssen: rijssen@pensioenfederatie.nl.